

Pedagogisch beleidsplan kinderdagverblijf

Inhoudsopgave

Deel 1 De pedagogiek.....	4
1. Visie op kinderopvang	5
2. Pedagogische visie.....	6
2.1 Basisbehoeften als basis voor pedagogisch handelen.....	6
2.2 Pedagogische basisdoelen van Riksen Walraven (2004)	7
2.2.1 Het bieden van emotionele veiligheid	7
2.2.2 De gelegenheid bieden voor het ontwikkelen van persoonlijke competenties..	10
2.2.3 De gelegenheid bieden voor het ontwikkelen van sociale competentie	11
2.2.4 Overdragen van waarden en normen	12
2.3 Pedagogische kaders	13
2.4 Interactievaardigheden in de dagelijkse praktijk	14
2.5 Ontwikkelingsgebieden.....	17
2.5.1 Sociaal – emotionele ontwikkeling.....	17
2.5.2 Cognitieve ontwikkeling	17
2.5.3 Creatieve ontwikkeling.....	17
2.5.4 Motorische ontwikkeling	17
2.5.6 Taalontwikkeling	17
2.5.7 Spelontwikkeling.....	18
2.5.8 Zintuigelijke ontwikkeling.....	18
2.5.9 Seksuele ontwikkeling.....	18
2.5.10 Ontwikkeling van zelfredzaamheid	19
2.6 Baby's in de kinderopvang	19
2.6.1 De hersenontwikkeling en ontwikkelingsbehoeften	20
2.6.2 Rust, reinheid en regelmaat	20
2.6.3 Hechting	21
2.6.4 Stress.....	22
2.6.5 Omgaan met huilen.....	22
2.6.6 De omgeving en spel materiaal.....	23
Deel 2 De kwaliteit.....	24
3. Het mentorschap	25
4. Observeren en signaleren.....	25
4.1 Het reguliere volgen en registreren van ontwikkelingen van kinderen.....	25
4.2 Het volgen en registreren van ontwikkeling van kinderen naar aanleiding van bijzondere signalen	25

4.3 Observeren van welbevinden.....	26
4.4 Doorlopende ontwikkelingslijn met de basisschool en BSO	26
5. De kwaliteitscyclus van Kindcentrum Sprankel	27
6. Scholing en ondersteuning van de beroepskrachten.....	28
6.1 Scholing van beroepskrachten.....	28
6.2 Ondersteuning van beroepskrachten.....	28
Deel 3 De werkwijze	30
7. De groepsindeling	31
8. De dagindeling	31
9. De groepsregels	32
10. Drie-uurs-regeling	32
11. Opvangmogelijkheden en extra dagdelen	32
11.1 Contracten	32
11.2 Extra afname uren, dagen en/of dagdelen.....	33
11.3 Ziekte en verlof.....	33
12. Activiteiten.....	33
13. Wennen bij Sprankel	34
14. Holistische visie	36
15. Het streven naar een ecologische, biologische, duurzame bedrijfsvoering.....	36
16. Bitcare	36

Deel 1 De pedagogiek

1. Visie op kinderopvang

In de huidige moderne tijd is kinderopvang voor veel gezinnen in Nederland een noodzaak om het gezinsleven draaiende te houden. Steeds vaker bestaat een gezin uit twee werkende ouders of een alleenstaande werkende ouder die afhankelijk zijn van de kinderopvang.

Daarnaast wordt ontwikkelingsstimulering op jonge leeftijd in de algemene visie op ontwikkeling van kinderen in Nederland zowel door het kabinet als door ouders zelf steeds belangrijker gevonden. Kindcentrum Sprankel erkent deze rol die de kinderopvang in de samenleving inneemt, maar maakt zich wel hard voor het belang om een (jong) kind echt kind te laten zijn. Kinderen verdienen hun speciale plek in de samenleving en hier moet heel zorgvuldig mee om worden gegaan. Kinderen de veiligheid, ruimte en vrijheid geven om zichzelf, elkaar en de wereld te ontdekken staat bij ons op de eerste plek.

Kinderopvang is meer dan een plek waar kinderen verblijven wanneer ouders werken, het is een plek waar zij hun talenten en interesses kunnen ontplooien in samenspel met andere kinderen. Wij bij Kindcentrum Sprankel dragen er zorg voor dat de ruimtes en de begeleiding zo ingedeeld worden dat hier optimale voorwaarden voor worden gecreëerd.

Kindcentrum Sprankel moet een plek zijn waar ouders hun kinderen met een gerust hart onderbrengen en waar kinderen de geborgenheid voelen om zichzelf te zijn en te genieten. In ons handelen betekent dit dat er aandacht is voor veilige en goede hechting, oog voor verschillen, dat medewerkers vakkundig en professioneel te werk gaan en wij een open communicatiesfeer willen creëren om optimaal te kunnen bijdragen aan het opvoeden en ontwikkelen van kinderen.

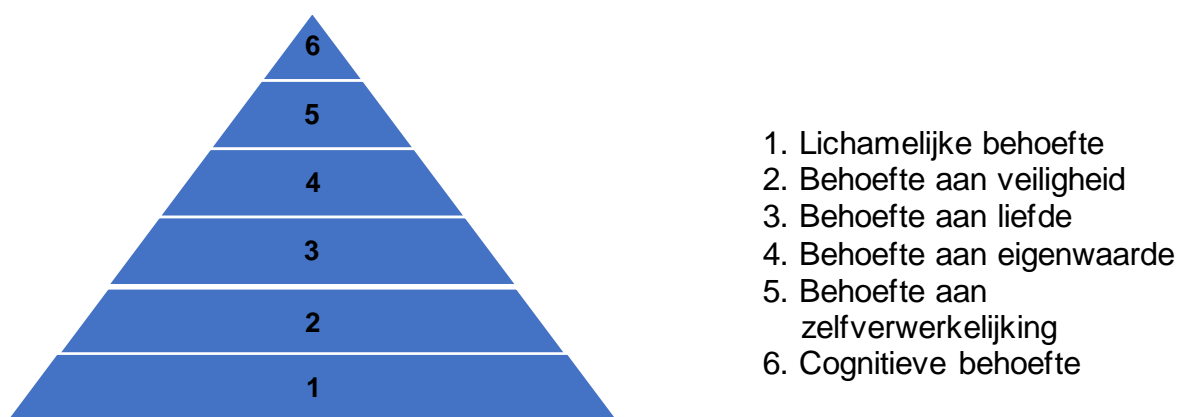
2. Pedagogische visie

De pedagogische visie van Kindcentrum Sprankel heeft invloeden uit de humanistische psychologie en de daarvoor kenmerkende holistische-integratieve visie. Dit houdt in dat de mens gezien wordt als een totaalplaatje van een verzameling aan unieke talenten en interesses en laat de mens vrij om een eigen invulling te geven aan zijn ontwikkeling. De vertaling naar onze pedagogische visie wordt gemaakt door kinderen te zien als unieke persoonlijkheden met elk een eigen verzameling aan talenten, interesses en behoeftes. Vooral jonge kinderen moeten de ruimte krijgen om vanuit hun intrinsieke motivatie te ontdekken en ontwikkelen. Wij zijn er om ze de geborgenheid te bieden die het mogelijk maakt dat ze ongedwongen hun gang kunnen gaan. We prikkelen en dagen kinderen uit om te ontdekken, experimenteren en hun grenzen te verleggen.

Omdat wij een warm hart toedragen aan het milieu en het welzijn van dieren en mensen werken wij met biologische en ecologische verantwoorde producten. We willen bij de kinderen bewustwording van hun rol in de maatschappij en het milieu stimuleren. Dit doen wij door kinderen te laten zien en vertellen waarom wij dingen doen zoals wij ze doen en ze zelf een actieve rol hierin te geven.

2.1 Basisbehoeften als basis voor pedagogisch handelen

Er zijn voorwaarden waaraan moet worden voldaan om zelfontplooiing in werking te stellen. De voorwaarden die humanistisch psycholoog Abraham Maslow (1908-1970) heeft beschreven als behoeften waaraan moet worden voldaan om te komen tot zelfverwerkelijking vormen een basis voor het pedagogisch handelen van de pedagogisch medewerkers (Becker, 2018). Deze behoeftes zijn aangevuld met de cognitieve behoefte als zesde behoefte (van Delft en Wijers, 2009). In figuur 1 hieronder worden de volgorde van de behoeftes weergegeven in piramidevorm. Het zeker stellen van de behoeftes begint onderaan de basis. Wanneer er één zeker is gesteld kan het kind zich richten op de daaropvolgende behoefte.

Figuur 1 Basisbehoeften van Maslow met aanvulling van van Delft & Wijers

Elke fase van behoefte vraagt een specifieke begeleiding van een pedagogisch medewerker.

- De eerste behoefte, de lichamelijke behoefte, vraagt om verzorging die nodig is voor een kind om te overleven.
- Bij de tweede behoefte, behoefte aan veiligheid, worden de voorwaarden gecreëerd om een veilige hechting tussen kind en leidster en tussen kind en opvangomgeving tot stand te brengen.
- De derde behoefte, behoefte aan liefde, geven de pedagogisch medewerkers onder andere vorm door oprechte aandacht voor kinderen. Een kind voelt dat hij gezien en gehoord wordt en er dus mag zijn zoals hij is. Daarnaast begeleiden zij de kinderen in hun contact onderling en stimuleren vriendschappen en samenspel.
- Voor de vierde behoefte, behoefte aan eigenwaarde, hebben de pedagogisch medewerkers de zelfstandigheid, zelfwaardering en zelfvertrouwen van de kinderen voor ogen in hun omgang met de kinderen.
- Bij de vijfde behoefte, behoefte aan zelfverwerkelijking, hebben pedagogisch medewerkers oog voor de unieke talenten van kinderen en weten ze kinderen te stimuleren in hun ontwikkeling en te motiveren voor activiteiten.
- De zesde behoefte, cognitieve behoefte, krijgt vorm doordat er bij Sprankel ervaren leren gestimuleerd wordt en medewerkers elk moment van de dag en elke gebeurtenis als levensecht leermoment voor de kinderen zien.

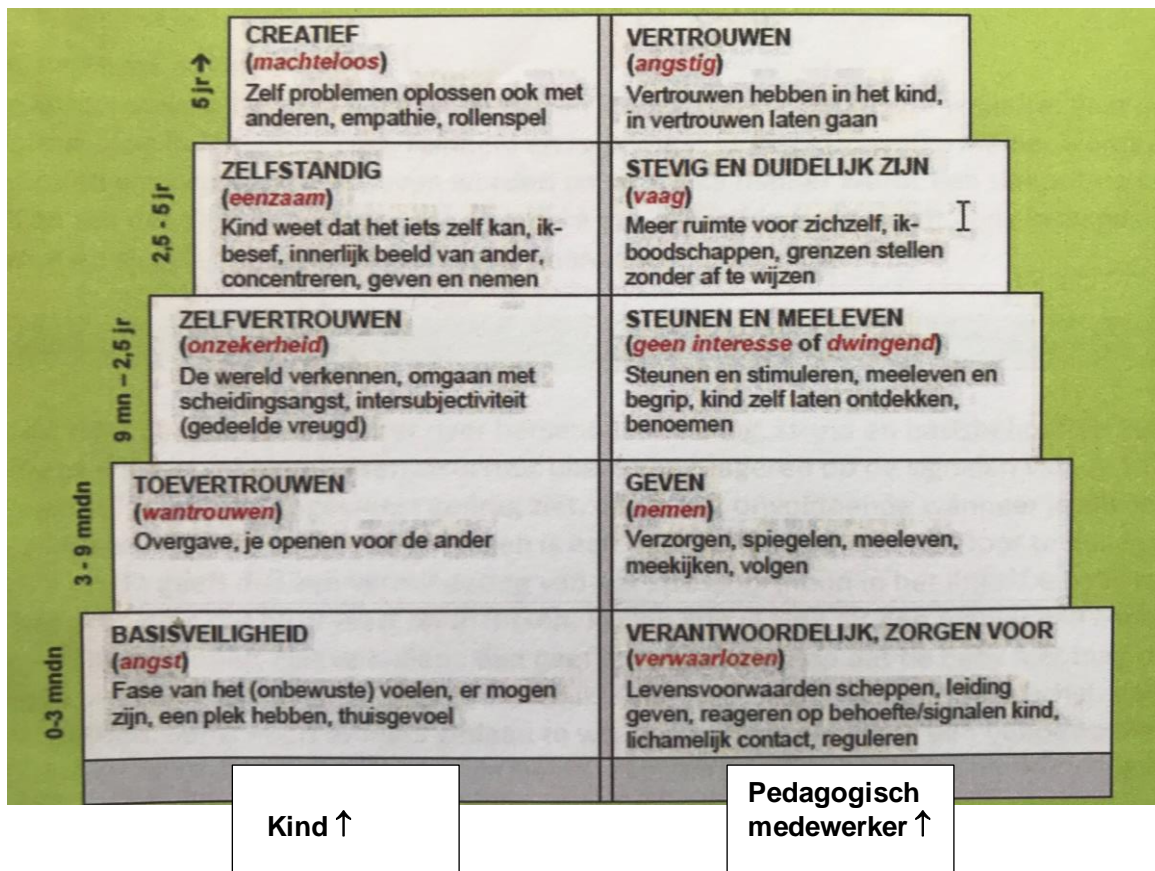
De holistische invloeden zijn sterk vertegenwoordigd in de omgang met kinderen en het vormgeven van de dag-, week- en jaarplanningen. Dit houdt in dat alles vanuit een totale context wordt bekeken. Een activiteit staat vaak in het teken van een groter programma dat levensecht en ervaringsgericht leren stimuleert. Leren met je hoofd, hart en handen is het uitgangspunt. Gedragingen van kinderen worden altijd bekeken vanuit een breder perspectief waarin de context van het gedrag als belangrijk gegeven wordt gezien.

Andere kinderen in de groep hebben een wel net zo belangrijke invloed op het welbevinden, de betrokkenheid en de ontwikkeling van een kind als volwassenen. Kinderen prikkelen elkaar om te ontwikkelen, nemen elkaar mee in hun spel en laten elkaar voelen dat ze erbij horen. Een arm van een vriend om je heen als je verdriet hebt, een knuffel van een vriendin wanneer je naar huis gaat of hulp om iets te doen wat zelf nog niet lukt, dat is toch van onschatbare waarde?

2.2 Pedagogische basisdoelen van Riksen Walraven (2004)

2.2.1 Het bieden van emotionele veiligheid

Door te werken vanuit een kleinschalige kinderopvang met één stamgroep voor het kinderdagverblijf wordt er een veilige en hechte omgeving aan kinderen geboden. Door zorg te dragen voor een veilige hechting wordt dit proces vormgegeven in het handelen van de pedagogisch medewerkers. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het Bouwstenenmodel dat ontwikkeld is door psychotherapeut en orthopedagoog Truus Bakker-van Zeil (Brands-Zandvliet, Eisinga-Oppenoorth, 2015).

Figuur 2 Bouwstenen van hechting (Truus Bakker-van Zeil)

Wij hechten waarde aan het creëren van warme, hechte relaties. Dit komt tot stand doordat we bewust kiezen voor kleinschaligheid. Het management vormt samen met een kleine groep personeelsleden de vaste gezichten op de groep. Hierbij hebben we oog voor relaties tussen kinderen, met kinderen en met ouders. We hanteren bij Sprankel één stamgroep, we kiezen dus heel bewust voor kleinschaligheid.

Op deze manier worden vriendjes, broertjes en zusjes niet gescheiden en creëren wij een hechte groep waarin persoonlijk contact optimaal mogelijk is. Dit betekent dat wij werken met een verticale groep, alle leeftijden zitten samen in één stamgroep. Onze inspiratiebron hiervoor is het gezin in het dagelijkse leven, een samenstelling van leeftijden die samen de wereld verkennen. Onze ruimtes bieden de mogelijkheid om de verschillende leeftijden een eigen plekje te geven.

Een goed contact tussen leidsters en ouders maakt het mogelijk om het kind, de opvoeding en elkaar te ondersteunen. Een goed contact met ouders werkt ook positief op het contact tussen leidsters en kinderen. Door te weten wat er in het leven van de kinderen en hun gezinnen speelt, leer je de kinderen goed kennen en kun je bijvoorbeeld inspelen op hun interesses, ervaringen maar ook angsten. Belangstelling, respect en een open en eerlijk contact met elkaar is daarbij een voorwaarde.

Door oprechte aandacht en actief te luisteren/kijken naar het kind willen wij het kind laten voelen dat het gezien en gehoord wordt. Respect en warmte zijn volgens ons kernpunten in de omgang met elkaar.

Kinderen kunnen zich alleen optimaal ontwikkelen wanneer zij zich geborgen en veilig voelen, dit kan alleen in een voor hun vertrouwde omgeving. Wij hebben onze ruimtes zo in gericht dat het huiselijkheid en rust uitstraalt. Binnen ons contact met kinderen willen wij ervoor zorgen, dat ieder kind weet dat het elke dag mag laten zien hoe bijzonder en uniek het is.

We hebben onze ruimtes zo ingedeeld dat alle leeftijden, indien nodig, een passende omgeving hebben die aansluit bij hun leeftijd, behoeftes en gemoedstoestand. Een peutergroep/BSO-groep waar kinderen van drie jaar en ouder ruimte krijgen voor spel en activiteiten die aansluiten bij hun behoeftes. Er zijn verschillende hoeken waar kinderen fantasie en rollenspel kunnen uitoefenen of bijvoorbeeld uitgebreid kunnen bouwen. Ook is er een grote kast met verschillende materialen om mee te spelen of te knutselen. De kast is voorzien van verschillende bakken met materialen en speelgoed waar kinderen zelf bij kunnen. Daarnaast hebben we nog een speelruimte, de gemeenschappelijke ruimte. Dit is de ruimte die wij hoofdzakelijk gebruiken gedurende de dag, de stamgroep. Deze is zo ingericht dat alle leeftijden hier een passend plekje kunnen vinden. Peuters bouwen bijvoorbeeld een boot met de kussens en baby's schuiven op hun buik over het zachte groene tapijt. In deze ruimte staat een grote tafel zodat we hier ook kunnen eten of activiteiten aan tafel kunnen doen met de kinderen.

Wanneer het kind zich emotioneel en fysiek veilig voelt, zal het welbevinden optimaal zijn. Wij dragen hier zorg voor door aan te sluiten bij de belevingswereld en het ontwikkelingsniveau van het kind. Elk kind moet successen kunnen ervaren en dit mag met vallen en opstaan.

Van proberen kun je leren!

Door een balans te creëren tussen iets vertrouwds en uitdagingen bied je het kind de veiligheid om te ontdekken.

Een belangrijk hulpmiddel voor het creëren van veiligheid voor elk kind is een dagritme, dit geeft overzicht en structuur aan een dag die heel lang kan duren in de belevingswereld van een kind. We hebben niet een vaststaande dagindeling omdat we ook geloven in het creëren van een realistisch en natuurlijk verloop van een dag. Thuis is ook niet elke dag hetzelfde. Wanneer je thuis bijvoorbeeld een keertje weggaat, kan het voorkomen dat je wat later eet.

Om een balans te creëren tussen structuur en een natuurlijk verloop van de dag hanteren wij de volgende vaste referentiepunten:

- Zonder tegenbericht van ouders verwachten we de kinderen voor 9.00 uur.
- Tussen de binnenkomst 's morgens en de lunch eten we fruit, tussen 9.00 uur en 9.30 uur. Om de rust aan tafel te behouden kunnen kinderen die tijdens het eetmoment nog worden gebracht, niet meer aanschuiven aan tafel. Zij mogen vrij spelen in de groep tot het eetmoment voorbij is.
- Tussen de middag eten we een broodmaaltijd of andere passende lunch.

- Tussen 14.00 uur en 15.00 uur creëren we een moment voor wat drinken en een tussendoortje.
- Kinderen slapen op gezette tijden naar wens van bijvoorbeeld kind of ouder. Dit is meestal midden op de ochtend en/of aan het begin van de middag.
- Daarnaast hebben we voor of na elk eet- of slaapmoment een toiletbezoek of verschoningsmoment.

Door middel van humor en openheid tonen we het belang van relativeren. Samen lachen zorgt voor verbondenheid en ontspanning.

De fysieke veiligheid wordt gewaarborgd doordat de binnen/buitenruimtes en speelmaterialen veilig en schoon zijn volgens de wet en regelgeving kinderopvang. Daarnaast bieden wij gezonde voeding en voldoende beweging voor alle kinderen. Tijdens speciale gelegenheden maken wij weleens een uitzondering op ons voedingsbeleid. Te denken valt aan een paaslunch rond Pasen, een ijsje halen in de zomervakantie of bijvoorbeeld een oliebol met Oud & Nieuw.

2.2.2 De gelegenheid bieden voor het ontwikkelen van persoonlijke competenties

Om de persoonlijke competenties van kinderen te ontwikkelen hebben de pedagogisch medewerkers vertrouwen in de kinderen. Zij bieden de kinderen de mogelijkheden en vrijheden om d.m.v. levensecht, ervaringsgericht en probleemoplossend leren belangrijke competenties te vergroten. Er valt hierbij te denken aan de persoonlijke eigenschappen als zelfvertrouwen, flexibiliteit, zelfstandigheid, veerkracht, impulscontrole, creativiteit, volharding, motivatie en cognitieve- en taalvaardigheden. Pedagogisch medewerkers hebben oog voor het creëren en begeleiden van leermomenten en begeleiden de kinderen in dit proces zonder (te) veel sturing te geven aan dit proces. Kinderen worden op deze manier uitgedaagd om eigen initiatieven te nemen.

Vanaf anderhalf jaar zijn groepsactiviteiten van belang voor het ontwikkelen van de persoonlijke en sociale competenties. Kinderen vanaf deze leeftijd krijgen oog voor de omgeving en anderen om zich heen. Hierdoor ontstaat interactie met elkaar. Door deze interactie gaan kinderen van spelen naast elkaar, naar spelen met elkaar. Door samen te spelen prikkelen kinderen elkaar om stappen te zetten in hun ontwikkeling. Wij hebben gekozen voor één stamgroep met hierin verschillende leeftijden van nul tot vier, een verticale groep. Op deze manier zijn kinderen gedurende de dag het grootste deel van de tijd samen met kinderen van verschillende leeftijden. Uitstapjes, vrij spelen binnen en buiten maar ook de eetmomenten zijn voor ons belangrijke momenten die we zoveel mogelijk met de hele groep willen beleven.

Veel vaardigheden ontwikkelen zich in vaste patronen, maar bij elk kind gebeurt dit wel op een eigen manier, tempo en stijl. Kinderen begrijpen elkaars gedrag en lezen elkaars behoeften. Zo trekken ze zich aan elkaar op. Onze rol hierin is het creëren van situaties waarin kinderen zelfstandig en samen kunnen ontdekken. Zo willen we het zelfbeeld en het zelfvertrouwen stimuleren, want dit zijn kernpunten voor het ontwikkelen van verdere persoonlijke doelen.

Ons handelen wisselt per situatie van sturend naar ondersteunend, corrigerend, verzorgend, bemiddelend en creërend. Bij het eten ondersteun je de kinderen door ze te helpen om zoveel mogelijk zelf te eten. Wanneer spel of een situatie uit de hand dreigt te lopen zodat de fysieke of emotionele veiligheid van individuele kinderen of de groep in het gedrang komt, is het nodig om gedrag te corrigeren.

Wanneer er tussen kinderen bijvoorbeeld een conflict ontstaat is onze rol bemiddelend. We willen de kinderen helpen om zelf zoveel mogelijk zelf met en tot oplossingen te komen. Vooral bij de baby's heeft de verzorgende taak nog de hoofdrol mede door het voed- en slaapritme van jonge baby's. Op latere leeftijd verplaatst dit zich wat meer naar de achtergrond, maar zorg dragen voor goede voeding, rust en hygiëne blijft natuurlijk. We zijn voortdurend bezig met het creëren van spel/ervaar/rust/interactie momenten. Want wij zien kinderopvang als zoveel meer dan het opvangen van de kinderen gedurende de dag. Je beleeft en creëert samen met de kinderen continu verrassende, uitdagende en leuke leermomenten.

Wij willen activiteiten en situaties aanbieden die aansluiten bij interesse, niveau en belevingswereld van de kinderen. Door gebruik te maken van de zone der naaste ontwikkeling dagen wij kinderen uit net een stapje verder te gaan dan hun huidige niveau. Een kind kan vandaag al wel zijn rits dicht doen, maar heeft nog moeite met het begin maken met de sluiting. Door hem bij het helpen te laten zien wat er moet gebeuren kan hij het na een paar keer hulp ook zelf. Even net dat duwtje in de rug geven wat nodig kan zijn om de volgende stap zelf te zetten. Een kind dat leert lopen, heeft geleidelijk aan steeds minder vingers nodig om houvast te hebben bij de eerste stappen.

Wij staan voor spelenderwijs doen, ervaren en beleven met je hoofd, hart en handen. Een aantal competenties die hierbij een rol spelen zijn probleemoplossend denken, het opdoen/omgaan met positieve/negatieve ervaringen, samen spelen en delen, opruimen, op je beurt wachten, conflict oplossen, flexibel denken en handelen. Wanneer we het met de kinderen bijvoorbeeld over fruit en groente hebben doen we meer dan alleen erover praten. We gaan het proeven, klaarmaken, planten en verzorgen in de tuin en brengen een bezoek aan de groenteboer. Zo maken wij totaalervaringen waar kinderen hun leerervaringen breed kunnen opdoen.

Om alle opgedane ervaringen, kennis en indrukken te kunnen verwerken zorgen wij voor voldoende rust en ontspanning op een dag. Even genieten van het niks doen en je weer opladen. Het is belangrijk dat de momenten van fysieke of mentale inspanning afgewisseld worden met momenten van rust. Gedurende de dag zorgen we er dus voor dat na een moment van inspanning de rust weer gecreëerd wordt. Dit kan bijvoorbeeld door een boekje te lezen met de kinderen of een gesprek aan te gaan.

2.2.3 De gelegenheid bieden voor het ontwikkelen van sociale competentie

De mens is van nature een sociaal wezen waarbij de vormgeving van de eigen identiteit sterk beïnvloed wordt door de personen die een prominente rol spelen in zijn leven. Kinderen leren van en met elkaar en dat gegeven wordt bij Sprankel meegenomen in het vormgeven van de dag. Er wordt zorggedragen voor een open en respectvolle groepssfeer. Hierin leren kinderen belangrijke sociale competenties zoals respect hebben voor elkaar, inleven in een ander, conflicten oplossen, samenwerken en anderen helpen. Pedagogisch medewerkers geven hierin zelf het goede voorbeeld.

Door ruimte te geven binnen het groepsgebeuren aan eigen doelen, willen we de kinderen stimuleren om uit te groeien tot unieke persoonlijkheden. Omdat wij werken met een vaste samenstelling van leidsters op één stamgroep, kunnen wij veel

aandacht besteden aan de kwaliteit van onze aandacht voor de kinderen. Door een kleine en hechte opvang op te zetten willen wij de tijd en kwaliteit bieden die nodig is om het kind goed te leren kennen. Aandacht hebben voor de vele verschillen tussen de kinderen. Maar zeker ook even belangrijk zijn de overeenkomsten die ervoor zorgen dat de kinderen plezier beleven aan spelen met andere kinderen.

Daarnaast zijn wij er om de interactie tussen de kinderen verder te stimuleren. Dit doen we bijvoorbeeld door het selecteren van spelmateriaal waar alle kinderen op hun eigen manier mee kunnen spelen en zo met elkaars spel in aanraking komen. Wanneer je Duplo neerlegt, kunnen alle kinderen hiermee hun eigen spel uitvoeren maar komen ze gaandeweg vaak tot vormen van samenspel.

We bieden natuurlijk ook meer gestructureerde activiteiten aan waarin de interactie gestimuleerd wordt. Een voorbeeld hiervan is de kinderen naar aanleiding van een boek samen een probleem laten oplossen. In het verhaal wordt beschreven hoe je verdrietig kunt worden van ziek zijn. Na afloop blijkt de pop ook ziek te zijn en de kinderen gaan bedenken hoe ze de pop kunnen troosten of opvrolijken. Dit kan leiden tot samen tekeningen maken, maar ook tot het bouwen van een heerlijk bedje voor de pop met de blokken.

2.2.4 Overdragen van waarden en normen

De morele ontwikkeling van jonge kinderen vraagt van pedagogisch medewerkers het geven van het goede voorbeeld en veel uitleggen en begeleiden. Democratische waarden als samen delen, elkaar helpen en samen conflicten oplossen worden bij de kinderen gestimuleerd. Ook leren ze omgaan met verschillen, rekening houden met elkaar en goede manieren. Vanuit de samenleving gezien is het ook belangrijk dat ieder kind zijn of haar talenten kan ontplooiën en het respect kan opbrengen voor elkaars talenten.

Kinderen komen uit verschillende gezinnen. Hierdoor hebben ze thuis andere gewoontes, taal, waarden en normen geleerd. Enerzijds is de groep voor alle kinderen anders dan thuis, en passen alle kinderen zich aan, anderzijds kan het verschil voor sommige kinderen moeilijker overbrugbaar zijn. Het is belangrijk dat wij als pedagogische medewerkers ervoor zorgen dat alle kinderen zich veilig en gerespecteerd voelen, ongeacht hun culturele achtergrond, sekse of beperking. Dit betekent dat wij ook kinderen helpen en begeleiden om elkaar te begrijpen en samen te spelen en daarbij ook veel uitleggen en benoemen. Wanneer een kind bijvoorbeeld moeilijk de Nederlandse taal spreekt kan dit een barrière vormen voor het spel met andere kinderen. Door te benoemen dat er iets anders is (de taal) en uitleggen hoe dat komt (ze komen bijvoorbeeld uit een ander land), verklaren we voor de kinderen datgene wat zij (nog) niet snappen. Wanneer de kinderen weten waarom iets zo gebeurt ontstaat er ruimte voor het nadenken over en hulp bij oplossingen bedenken om wel samen te kunnen spelen.

Ook zullen we kinderen uitleggen waarom bepaalde regels zijn gesteld en welk doel deze dienen. Wij zijn ons bewust van de voorbeeldfunctie die wij hebben in ons spreken, handelen en gedrag. Dit betekent dat kinderen ook mogen zien dat wij als volwassenen ook nog steeds fouten maken. Dat fouten maken mag en je hiervan kan leren.

Binnen ons kindcentrum hanteren wij regels passend bij de leeftijd. Regels bieden een kind houvast en duidelijkheid en hierdoor ook veiligheid, omdat het kind weet wat

er van hem/haar verwacht wordt. Het kind weet andersom ook wat het van ons kan verwachten. Deze duidelijkheid en veiligheid helpen het kind om (zelf)vertrouwen op te bouwen.

Jonge kinderen zoeken veelvoudig de grenzen op, dit is belangrijk omdat ze ook moeten leren grenzen af te tasten en te ervaren wat er gebeurt als ze deze overschrijden. De taak van ons is om dan consequent en eenduidig te reageren. Daarnaast is het ook belangrijk dat kinderen leren dat ze niet altijd de goedkeuring van anderen nodig hebben. Dat ze vertrouwen op hun eigen mening en deze kunnen verwoorden. Wanneer de fysieke of emotionele veiligheid van een kind of de groep in gevaar dreigt te komen door het gedrag van een kind, grijpen de leidsters in. Dit kan door een kind uit de situatie te halen en met het kind te praten, maar bij herhaaldelijk gedrag zetten wij kinderen ook weleens apart. Dit gaat dan om enkele, maximaal 5 minuten. Wij willen hiermee bereiken dat het kind de rust krijgt om te reflecteren op zijn gedrag. Het is dus van belang dat het kind te horen krijgt waarom hij even apart wordt gezet. Na dit moment neemt de leidster altijd de tijd om met het kind kort te bespreken waarom hij apart gezet is. Hierin wordt besproken wat wel wenselijk gedrag is (positief benaderen) of wat de volgende keer anders zou kunnen. Belangrijk hierbij vinden wij dat dit moment goed en met een positieve boodschap wordt afgerond. Van ouders verwachten wij een respectvolle en open houding naar de regels normen en waarden die wij in ons kindcentrum hanteren.

2.3 Pedagogische kaders

De volgende pedagogische principes worden beschreven in het Pedagogisch kader kindcentra 0-4 jaar en zijn richtinggevend voor ons beleid (Slinger & Kleerekoper, 2009):

- Lichamelijke en emotionele veiligheid en welbevinden
De opvanglocatie voldoet aan alle gestelde veiligheidseisen en de groepsruimte is zo ingericht dat kinderen van 0 tot 4 jaar veilig vrij op de ruimte kunnen spelen en ontdekken. Door te werken met 1 stamgroep en vaste gezichten wordt er een emotioneel veilige sfeer voor de kinderen gecreëerd waarin zij een hechte band met de andere kinderen en de pedagogisch medewerkers kunnen opbouwen.
- Samenwerking met de ouders
Doordat er gewerkt wordt met een klein team waarbij het management ook op de groep staat zijn de communicatielijnen met ouders kort. Ouders dienen zich gehoord en erkend te voelen bij Sprankel. Er wordt altijd gezocht naar mogelijkheden om de opvoeding en opvoedingsidealen van thuis een plek te geven binnen de kinderopvang.
- Kinderen leren spelend en actief in relatie met hun omgeving
Door ervaringsgericht en levensecht leren, leren kinderen met hun hoofd, hart en handen. Jonge kinderen moeten zelf actief bezig zijn met de andere kinderen uit de groep om waardevolle ervaringen zelf op te doen om zich optimaal te kunnen ontwikkelen.
- De pedagogisch medewerkers hebben een actieve rol

Pedagogisch medewerkers zijn voortdurend bezig met het scheppen van een balans tussen het grijpen van mogelijkheden voor het spontaan opdoen van leerervaringen en het zelf creëren van een activiteit voor het opdoen van deze leerervaringen. Dit vraagt om een flexibele en actieve houding van de pedagogisch medewerkers.

- Holistische benadering

Alle gebieden van ontwikkeling krijgen een plek in de begeleiding van kinderen. Kinderen worden gezien als totaalplaatje, een verzameling aan unieke kwaliteiten en karaktereigenschappen die allemaal aandacht verdienen. Ook in de werkwijze van pedagogisch medewerkers komt de holistische benadering terug door een activiteit in een groter context te plaatsen en aan elkaar te koppelen.

- Autonomie en verbondenheid

Kinderen worden gerespecteerd in hun eigenheid, maar wel geleerd om samen te functioneren in een groep. Elkaars verschillen en talenten erkennen en waarderen en deze benutten om van en met elkaar te spelen, ontdekken en leren.

- Doorgaande lijn in ontwikkeling

De pedagogisch medewerkers hebben kennis van de verschillende ontwikkelingsgebieden en het verloop hiervan. Er wordt rekening gehouden met de nog grote verschillen en ontwikkelingsprongen van kinderen. Pedagogisch medewerkers zijn op de hoogte van de ontwikkelingsopgaven van elke fase en de correcte begeleiding en stimulering in deze fase. Ze zorgen ervoor dat elk kind op hun eigen tempo zich kan ontwikkelen en zorgt voor een overdracht van deze ontwikkeling aan de basisschool wanneer zij 4 jaar worden. Baby's worden als aparte doelgroep beschouwd omdat hun ontwikkeling het eerste jaar heel specifiek verloopt en hun behoeften nog in grote mate afwijken van de behoeften van de rest van de groep. Er wordt een balans gezocht in het betrekken van de baby's bij de hele groep en het bieden van gepaste begeleiding.

2.4 Interactievaardigheden in de dagelijkse praktijk

De interactievaardigheden die leidend zijn in het handelen van de pedagogisch medewerkers in de dagelijkse praktijk zijn de vaardigheden die geformuleerd zijn door professor Riksen-Walraven en worden beschreven in het Pedagogisch kader kindercentra 0 - 4 jaar (Singer & Kleerekoper, 2009).

De interactievaardigheden zijn voor pedagogisch medewerkers uitgewerkt in gedragscodes die houvast geven om de vaardigheden in de praktijk toe te passen.

• Emotioneel ondersteunen en sensitieve responsiviteit

- Je toont een sensitieve en responsieve houding in je contact met kinderen en ouders. Dit betekent dat je je openstelt en gevoelig bent voor signalen die afgegeven worden en hier adequaat naar handelt. Bijvoorbeeld, een kind dat altijd vrolijk kletst aan tafel is heel stil tijdens het fruit eten. Je negeert dit gedrag niet, maar handelt naar dit signaal. Dit kan zijn door met het kind te

praten, maar het kan ook helpen om het kind te laten weten dat je er voor hem bent als hij iets nodig heeft of kwijt wil.

- Je creëert geborgenheid voor de kinderen door een warme houding en oprechte aandacht. Laat het kind weten dat het gezien en gehoord wordt en dat het er mag zijn. Kinderen worden bijvoorbeeld 's morgens altijd persoonlijk en bij naam gegroet wanneer ze binnen komen.
 - Je basishouding is rustig en geduldig, ook bij ongewenst gedrag. Bijvoorbeeld, een natuurlijke reactie op een heftige emotie als boosheid is het bieden van weerstand en dit komt niet ten goede aan de sfeer in de groep. Blijf altijd kalm en beheerst en zorg zo dat jouw rust afgeeft op de kinderen.
 - Geef positieve aandacht aan alle kinderen, dus ook aan de kinderen die hier niet actief om vragen. Sommige kinderen kunnen bijvoorbeeld zo goed zelfstandig spelen dat ze soms verloren lijken te gaan in de groep. Heb ook oog voor deze kinderen en neem zelf het initiatief tot positief contact.
 - Bij het corrigeren van ongewenst gedrag keur je het gedrag van het kind af en niet het kind zelf. Ook geef je altijd uitleg waarom iets niet mag en wat de gevolgen van gedrag zijn. Bijvoorbeeld, "Ik vind het niet fijn dat je met spullen gooit, want zo gaat het kapot en kunnen we er niet mee spelen" i.p.v. "Wat ben je vervelend, je weet toch dat je niet met speelgoed mag gooien?".
- Respect voor autonomie
 - Geef kinderen binnen de gestelde noodzakelijke grenzen de ruimte om zelfstandig te ontdekken, ervaren, spelen en leren.
 - Stel je tijdens het vrij spelen of een activiteit beschikbaar op, laat zien dat je er voor de kinderen bent d.m.v. bijvoorbeeld een actieve houding en oogcontact, maar zorg dat ze vrij kunnen spelen.
 - Vul niet aan wat een kind denkt of voelt, maar probeer het kind dit zelf te laten vertellen of aan te geven.
 - Laat kinderen zoveel mogelijk zelf problemen oplossen en geef ze keuzemogelijkheden waar dit mogelijk is.
 - Verwoord altijd wat je gaat doen en wacht op bevestiging van het kind, oogcontact is hier heel belangrijk. Bijvoorbeeld tijdens het verschonen, verwoord alle stappen die je onderneemt. Dit geldt ook voor baby's, benader een baby altijd in zijn of haar gezichtsveld en zoek oogcontact wanneer je zegt wat je gaat doen. Let ook op de signalen die het kind of de baby geeft en speel hier adequaat op in.
 - Laat kinderen elkaar meehelpen en stimuleer ze ook mee te helpen bij taakjes. Bijvoorbeeld helpen met opruimen of de tafel dekken.
 - Structuur bieden en grenzen stellen
 - Het woord 'nee' gebruik je in situaties die de veiligheid van het kind of anderen in gevaar brengt, die ervoor zorgen dat iemand pijn heeft of die ertoe leiden dat spullen stuk gaan. In andere situaties maak je gebruik van het bieden van alternatieven of andere hulp om de situatie bij te sturen.
 - Handhaaf de positieve regels; Delen, goedmaken, helpen en op je beurt wachten.
 - Bij het corrigeren van ongewenst gedrag gebruik je de 'ik-boodschap' en benoem je het gedrag en de gevolgen ervan. Bied alternatieve positieve gedragingen en prijs het kind wanneer deze opgevolgd worden.

- Help kinderen bij het acceptabel uiten van heftige emoties en help de emotie te reguleren door gedrag af te buigen. Geef bijvoorbeeld aan dat afpakken niet hoort bij samen spelen en dat mag gezegd worden. Een oplossing is om een andere auto erbij te pakken en samen te gaan spelen.
- Praten en uitleg geven
 - Verwoord zoveel mogelijk van je handelingen, gevoelens en gedachten. Verwoord wat er gebeurt, wat je gaat doen en wat je ziet.
 - Houd bij je taalgebruik rekening met het niveau van het kind of de kinderen.
 - Zorg ervoor dat je de kinderen niet zomaar stoort in intensief spel, maar kies gepaste momenten om feedback, mening of opmerkingen te maken.
 - Bied elke dag meerdere taalactiviteiten aan. Bijvoorbeeld het lezen van een boekje, liedjes zingen of poppenkastspel.
 - Sta open voor de verschillende manieren waarop jonge kinderen communiceren en reageer hier adequaat op. Kinderen gebruiken niet alleen gesproken taal, maar communiceren hun boodschap met lichaamstaal, gebaren, geluiden en gezichtsuitdrukkingen.
- Begeleiden van interactie van kinderen
 - Zorg voor een open en veilige groeps sfeer die samenspel en samenwerking bevordert.
 - Stimuleer het wij-gevoel en het groepsgevoel.
 - Minimaliseer negativiteit in de groep door problemen zoveel mogelijk voor te zijn en ze te helpen op te lossen voordat ze uit de hand lopen.
 - Richt de ruimte zo in dat alle leeftijden veilig kunnen spelen en dat samenspel gestimuleerd wordt.
 - Kies af en toe voor om bepaalde combinaties van kinderen samen een taak of activiteit uit te laten voeren om de interactie te stimuleren.
 - Neem bij het bedenken van een activiteit het stimuleren van de interactie tussen kinderen mee.
- Ontwikkelingsstimulering
 - Gebruik je kennis van de verschillende ontwikkelingsgebieden en hun ontwikkelingslijnen mee in het begeleiden van kinderen. Weet dat elk kind zich op een eigen manier en op een eigen tempo ontwikkelt en sluit hierbij aan.
 - Gebruik bij het begeleiden en stimuleren van kinderen de zone van de naaste ontwikkeling. Daag het kind uit om met een beetje hulp van jou of andere kinderen zijn grenzen te verleggen en zich verder te ontwikkelen. Maak gebruik van het verschil in leeftijd en ontwikkeling van de kinderen.
 - Laat kinderen ervaringsgericht, spelenderwijs en met alle zintuigen leren en ontdekken. Houd hier rekening mee bij het opzetten van spel of activiteiten. Zorg ervoor dat kinderen met hun hoofd, hart en handen een activiteit kunnen beleven.
 - Zorg voor totale betrokkenheid van de kinderen. Sluit aan bij hun belevingswereld en interesses en zorg voor betekenisvol spel.
 - Zie de noodzaak van herhaling in. Werk met rituelen, vaste routines en herhaal een activiteit geregeld.
 - Richt je op het proces wat kinderen doormaken tijdens een activiteit en niet het resultaat.
 - Laat kinderen leren met vallen en opstaan, van proberen kun je leren.

2.5 Ontwikkelingsgebieden

2.5.1 Sociaal – emotionele ontwikkeling

De sociale en emotionele ontwikkeling zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Sociale situaties roepen emoties op en ontwikkelen zich in contact met anderen. Door zelf te doen, te ontdekken wat er allemaal mogelijk is en problemen op te lossen, krijgt het kind inzicht in hoe de wereld in elkaar steekt en de mogelijkheden voor expressie van gedachten en gevoelens. Tijdens de eetmomenten nemen wij met de kinderen de tijd voor een moment van bezinning en bewustwording. Bij andere tafel- of kringmomenten kan door middel van spel, verhalen of gesprekken onderwerpen als gevoelens, emoties en omgangsvormen met de kinderen worden behandeld. Naarmate een kind ouder wordt, kan het steeds beter zijn eigen emoties sturen.

2.5.2 Cognitieve ontwikkeling

Kinderen leren bij de cognitieve ontwikkeling informatie uit hun omgeving te verwerken en op te slaan zodat deze kennis op een later tijdstip weer gebruikt of toegepast kan worden. De ontwikkeling van het geheugen is binnen dit proces essentieel. Spelenderwijs komen kinderen in aanraking met allerlei prikkels uit hun omgeving die zij vervolgens moeten verwerken. Wij stimuleren de cognitieve ontwikkeling van elk kind en bieden gepast spel- en leermateriaal aan. We zijn alert op de leer- en ontwikkelingsbehoefte van elk kind persoonlijk. Om ieder kind te blijven prikkelen, zijn we continu op zoek naar nieuwe uitdagingen. Onze professionaliteit is zodanig dat wij eventuele problemen in de ontwikkeling kunnen onderkennen en hierop kunnen inspelen.

2.5.3 Creatieve ontwikkeling

Om de creatieve ontwikkeling van de kinderen te stimuleren, vinden wij het belangrijk dat ze kunnen experimenteren met een breed scala aan materialen. Dit loopt uiteen van takjes die we verzamelen tijdens een wandeling tot een verftekening maken met kwast of handen en voeten. Naast de bekende creatieve producten proberen we ook veel gebruik te maken van natuurlijke materialen. Het proces staat voorop tijdens deze creatieve ontdekkingstocht. Het gaat erom dat de kinderen er plezier aan beleven, ontdekken en experimenteren.

2.5.4 Motorische ontwikkeling

Om zich motorisch optimaal te kunnen ontwikkelen hebben kinderen de ruimte nodig. Het is aan ons om deze ruimte zowel binnen als buiten te creëren op een uitdagende en veilige manier. Aangezien de motorische ontwikkeling bestaat uit de fijne en de grove motoriek, bieden wij voor beide gebieden passend leer- en spelmateriaal aan.

2.5.6 Taalontwikkeling

Taal biedt mogelijkheden om te communiceren, om ervaringen en emoties te uiten en te delen en om contact te maken. Taal geeft houvast om de wereld te verkennen; door de taal leren kinderen betekenis te geven aan ervaringen, emoties en na te denken.

Het stimuleren van de taalontwikkeling is verweven met het gehele dagprogramma. Taal komt in alles terug. Of het nou gesproken, geschreven of lichaamstaal is. Denk hierbij aan voorlezen, liedjes zingen, kringgesprekken, knutselen of conflicten

oplossen. Door veel te praten en veel uit te leggen, maar ook door te luisteren en kinderen tijd te geven om zinnen te vormen stimuleren wij deze ontwikkeling. Kinderen communiceren in deze leeftijdscategorie voornamelijk non-verbaal. Door te benoemen wat we denken te zien, tonen we begrip en willen we hun woordenschat vergroten. De communicatie tussen de pedagogisch medewerkers en de kinderen vormt het hart van ons kindcentrum.

2.5.7 Spelontwikkeling

Spelen is erg belangrijk in de ontwikkeling van het kind. Met spel worden er diverse situaties en vaardigheden geoefend, zowel op motorisch en cognitief, als op sociaal gebied. Het is belangrijk om aan te sluiten bij de spelvaardigheden en spelontwikkeling van het kind. Wij passen het aanbod aan het kind aan.

Een baby is een groot deel van zijn eerste levensjaar bezig om vaardigheden te ontwikkelen die nodig zijn voor het latere spelen. Denk hierbij aan: het volgen met de ogen, grijpen, zelf zitten, optrekken en voortbewegen. Het spel van een eenjarige is niet-structurend zoals bouwen en omgooien en motorisch functionerend oefenen. Een tweejarige heeft construerend spel, voornamelijk verkennend en experimenterend zoals vullen en leeggooien en kralen rijgen. Maar ook begint het kind te imiteren, het nabootsen van het doen en laten van anderen. Een driejarige bouwt het construerende spel uit. Zo zal het imitatiespel overgaan in fantasiespel en heeft het kind belangstelling voor het combineren van spelmateriaal.

Doordat bij iedere leeftijd een andere fase hoort, hebben wij ook voor iedere fase materiaal in huis. Wij streven naar het gebruik van materiaal dat duurzaam is en meegroeit met de kinderen. Daarnaast is het leuk, leerzaam en laat het vooral veel aan de verbeelding over van de kinderen. In de dagelijkse gang varieert het spelen van gestructureerde activiteiten tot het vrije spelen. Wij hebben de omgeving zo ingericht dat het uitdaagt tot zelf spelen en kiezen wij ervoor om het spel-/materiaalaanbod af te wisselen. Onze rol als pedagogisch medewerker kan variëren van het uitbreiden/verrijken van het spel tot actief meespelen.

2.5.8 Zintuigelijke ontwikkeling

De zintuigelijke ontwikkeling is een zeer belangrijke ontwikkeling voor jonge kinderen. Een kind leert en ervaart immers met zijn hele lijf en met al zijn zintuigen. Goed ontwikkelde zintuigen zijn van belang om je motorisch te kunnen ontwikkelen. Een goede motorische ontwikkeling is nodig voor allerlei andere ontwikkelingen, bijvoorbeeld de taalontwikkeling. Wij laten kinderen kennismaken met verschillende materialen, verschillende vormen, diktes en structuren. Denk hierbij bijvoorbeeld aan natuurproducten, warm/koud, ruw/glad en hard/zacht et cetera. Om de zintuigelijke ontwikkeling zo goed mogelijk te stimuleren, maken wij niet alleen gebruik van de materialen die wij in huis hebben maar gaan we er ook op uit. Hoe kan je bijvoorbeeld beter de herfst ervaren dan in een bos de geur op te snuiven, bladeren te zoeken en te voelen.

2.5.9 Seksuele ontwikkeling

Met kinderen praten over seksualiteit hoort bij de opvoeding. Wij, als pedagogisch medewerkers, beantwoorden vragen die passen bij de leeftijd van het kind. De seksuele ontwikkeling begint bij het leren kennen van het eigen lichaam. Ook zijn jonge kinderen geïnteresseerd in het andere geslacht. Ze voelen nog geen gêne. Het kernwoord hierin en tevens de leidraad is respect. Wij gaan op een natuurlijke wijze

met dit onderwerp om. Lichamelijk contact is belangrijk voor kinderen, denk hierbij aan stoeien en knuffelen. Elk kind heeft zijn eigen grenzen en laat dit op verschillende manieren blijken. Wij zijn alert op deze signalen zowel in ons eigen handelen als bij het observeren van spel tussen kinderen. Wanneer wij deze zien dat een kind zijn grens aangeeft of aangeeft dat er over zijn grenzen heen gegaan wordt, grijpen wij in. In het team delen wij die signalen zodat andere medewerkers hier ook van op de hoogte zijn. Met kinderen bespreken we deze grenzen en de manieren waarop ze dit duidelijk kunnen maken. Dit gebeurt op een kindvriendelijke en gepaste manier, bijvoorbeeld in een kringgesprek naar aanleiding van een verhaal.

2.5.10 Ontwikkeling van zelfredzaamheid

Jonge kinderen hebben een aangeboren drang tot leren en ontdekken. Ze zijn nieuwsgierig en hebben een enorm doorzettingsvermogen. Ze vallen en staan weer op. Ze blijven proberen tot ze iets kunnen of snappen. Aan ons de taak om een omgeving te creëren met een gezonde balans tussen geborgenheid en uitdaging. De ontwikkeling naar zelfstandigheid is niet vanzelfsprekend omdat deze samenhangt met onderliggende aspecten die niet zomaar te veranderen zijn. Dit zijn zelfvertrouwen, durf, intelligentie en behoefte aan steun.

Elk kind heeft een eigen individuele ontwikkeling, tempo en niveau. Het is belangrijk om deze ontwikkelingen te motiveren en te stimuleren en daarbij het accent te leggen op het proces, en niet op het resultaat. We leren de kinderen te leren van hun eigen leerproces. Door ze steeds meer verantwoordelijkheden te geven, leren kinderen zelf keuzes te maken. Hoe zelfstandiger een kind wordt, hoe makkelijker het zijn eigen keuzes kan maken. In hun weg naar zelfstandigheid moeten kinderen het vertrouwen in uitgestelde aandacht ontwikkelen, 'later is er hulp als het mij niet lukt'. Belangrijk hierbij is dat het kind zijn eigen grenzen en mogelijkheden kent, en indien nodig om hulp durft te vragen. Wij, als pedagogisch medewerkers, moeten ons ervan bewust zijn dat het tijd kost om kinderen zelfstandig te laten worden. Geef ze voldoende tijd om bijvoorbeeld zichzelf aan te kleden of zelf met een oplossing te komen.

'Help me het zelf te doen' - Maria Montessori

2.6 Baby's in de kinderopvang

Met de nieuwe maatregelen die voort zijn gekomen uit de Wet IKK die in 2018 is ingevoerd, is meer aandacht gekomen voor de speciale plek die baby's innemen in de kinderopvang. Bij Sprankel hebben wij ervoor gekozen om alle pedagogisch medewerkers en het management op te leiden als Babyspecialist in de kinderopvang. Voortkomend uit deze opleiding is er besloten om in ons pedagogisch beleid een specifiek onderdeel aan baby's te wijden. Dit omdat wij van mening zijn dat een baby nog hele specifieke en afwijkende behoeftes heeft in vergelijking met de rest van de groep. Dit specifieke stuk van ons beleid hanteren wij, afhankelijk van de ontwikkeling van het kind, tot het kind een jaar tot anderhalf jaar is.

De gebieden die wij onderscheiden in ons pedagogisch babybeleid zijn de hersenontwikkeling en ontwikkelingsbehoeften, rust, reinheid en regelmaat, hechting, stress, omgaan met huilen, samenwerking met ouders, en de omgeving en spelmateriaal.

2.6.1 De hersenontwikkeling en ontwikkelingsbehoeften

De hersenen van een mens ontwikkelen zich het snelst in de eerste twee jaar van het leven. Hierin worden in een rap tempo verbindingen aangelegd voor belangrijke processen die nodig zijn om te overleven en ontwikkelen. Verbindingen die onderhouden worden door o.a. herhaling zullen zich versterken. Verbindingen waar geen aandacht meer naar uitgaat, bijvoorbeeld omdat het om onnodige informatie gaat, zullen weer verdwijnen.

Aan ons is het nu de taak om de omgeving en begeleiding met zorg af te stemmen op de behoeftes van de baby, zodat de verbindingssystemen hechte en duurzame verbindingen kunnen leggen en kunnen groeien. Door herhaling, voorspelbaarheid en hecht contact willen we hier optimaal op aansluiten. Een baby stemt zijn vraag en signalen af op zijn omgeving en de ervaringen met hoe hierop gereageerd wordt. Wanneer een baby ervaart dat hij gehoord wordt en gevoed wordt in zijn drang om te ontwikkelen, zal hij zich hiervoor openstellen en dit blijven vragen. Andersom geldt ook dat wanneer een baby deze aandacht en voeding mist, deze zich steeds meer zal afsluiten en ook niet meer vraagt om die prikkels. Door herhaling en hecht contact willen we de baby laten ervaren dat hij gezien en gehoord wordt en zo bijdragen aan de groei en versterking van de verbindingen in de hersenen.

Wanneer een baby twee maanden oud is worden het bewegingsgebied en het taalgebied in de hersenen actief. De hersenen van alle baby's zijn vrijwel allemaal ongeveer op hetzelfde moment in staat om bepaalde bewegingen te registreren, op te slaan en te ontwikkelen. Kennis van de motorische ontwikkeling is voor een leidster dus erg belangrijk om hier goed op aan te kunnen sluiten. De ontwikkeling en kracht van spieren en botten in combinatie met de aard van het karakter van de baby zijn wel medebepalend voor het moment dat een baby klaar is voor deze ontwikkelingen. Door kinderen en dus ook baby's te zien als unieke persoonlijkheden die elk hun eigen karakter, voorkeuren en talenten hebben willen we aansluiten bij de specifieke behoeften van elke baby.

Wanneer het taalgebied actief wordt, zal de baby actief gaan registreren wat en hoe iets tegen hem gezegd wordt. Daarom praten en zingen de leidsters veel met de baby's en verwoorden zij alles wat ze doen. Zo wordt er voorspelbaarheid in handelen en vertrouwen gecreëerd en is er bewustwording voor het feit dat baby's al heel vroeg ontvankelijk zijn voor gesproken taal. Oog voor interactie met de baby en zorgen voor een twee-richtingscommunicatie. Zo wachten wij bijvoorbeeld op de reactie van een baby als we zeggen wat we gaan doen, zo geven we de baby de kans om actief mee te doen in het communicatieproces.

Vanaf ongeveer zes maanden worden de gebieden die betrokken zijn bij het cognitieve leren en de sociaal emotionele ontwikkeling actief. Baby's gaan minder reflexmatig bewegen en worden zich bewuster van zichzelf en de omgeving. Herhaling is ook hier een sleutelwoord. Het haalt het toeval uit een gebeurtenis of verschijnsel en de baby leert dat iets verloopt volgens vaste routines en regels. Dit geeft hem inzicht en structuur in zijn belevingswereld. Leren door sociale interactie met andere kinderen wordt nu ook steeds belangrijker. Samen zijn prikkelt de ontwikkelingsdrang, geeft een gevoel van zekerheid en draagt bij aan het welbevinden van een baby.

2.6.2 Rust, reinheid en regelmaat

Bij Sprankel erkennen we de belangrijke rol van rust, reinheid en regelmaat in de verzorging en opvoeding van baby's. Wij hanteren hierin een babygerichte visie. Dit

betekent dat wij ons handelen afstemmen op de signalen die de baby afgeeft in samenspraak met de ouders. We zoeken naar een goede balans tussen verzorging en gewoontes van thuis en wat wij kunnen bieden op de opvang. Ons doel is zoveel mogelijk te streven naar het overnemen van gewoontes en voorkeuren in bijvoorbeeld het voedings- en slaaproutine die de baby van thuis gewend is binnen de grenzen die de opvang in een kinderdagverblijf groep stelt. In onze manier van werken willen wij de rust en regelmaat bieden door een mentor toe te wijzen die waar mogelijk alle dagen aanwezig is dat de baby op de opvang is. Verder hebben we een klein vast team, waardoor wisselingen in gezichten wordt beperkt.

2.6.3 Hechting

Het hechtingsproces is een dynamisch proces dat op de opvang grotendeels wordt vormgegeven door de mate van passend en adequaat handelen van de leidster(s) op de signalen van de baby. De baby geeft een signaal af dat er een behoefte is, meestal door te huilen. Wanneer hier passend en adequaat op gehandeld wordt, verdwijnt de stress. Daardoor komt er opluchting, ontspanning en vertrouwen bij de baby.

Alle baby's hebben van nature de drang om in tijden van angst of gevaar naar een vertrouwd persoon te zoeken. Na enige tijd krijgt hij voorkeuren voor vaste en vertrouwde verzorgers en na zes maanden ontwikkelen zich hier ook voorkeuren in en kan scheidings- of verlatingsangst ontstaan. In de meeste gevallen is er rond het eerste jaar sprake van een goed verankerde hechtingsrelatie met de vaste verzorgers wat ervoor zorgt dat het kind veilig en vertrouwd zich verder kan en durft te ontwikkelen. De leidsters hebben kennis van deze fases van het hechtingsproces en de daarbij horende aandachtspunten. Bij het werken aan een gezonde hechtingsrelatie werken zij volgens het bouwstenenmodel van Truus Bakker zoals beschreven staat in paragraaf 2.2. van dit pedagogisch beleidsplan.

Er zijn een aantal momenten of handelingen te noemen waarin de zorg voor veilige hechting goed naar voren komt. De verzorgingsmomenten zijn ideale momenten voor gerichte 1-op-1 aandacht met de baby. Door deze onverdeelde aandacht wordt de baby emotioneel gevoed wat weer een positieve bijdrage aan het welbevinden van de baby levert. Ook bij een baby is respect voor autonomie al heel belangrijk. Daarom vertellen de leidsters altijd aan de baby wat ze gaan doen en geven deze ook de kans om te reageren op wat er gezegd of gedaan wordt. Een baby kan heel duidelijk aangeven of iets als prettig of juist niet wordt ervaren. De leidsters hebben kennis van en gebruiken de technieken die horen bij het basisbevestigend dragen en zoeken bij alles wat ze doen oogcontact met de baby.

Wanneer wij signaleren dat een baby hechtingsproblemen op de opvang heeft, zullen wij gaan onderzoeken wat hiervan de oorzaak is. De cyclus 'signaleren van achterstanden en bijzonderheden' wordt in werking gezet en daaruit voortvloeiende informatie wordt besproken en op gehandeld. Deze cyclus is terug te vinden in paragraaf 4.2. van dit pedagogisch beleidsplan. Ook kan ervoor gekozen worden om het instrument 'Welbevinden in de kinderopvang' hiervoor in te zetten om te kijken waar eventuele knelpunten kunnen zitten in aanbod of begeleiding. Dit gebeurt altijd in samenspraak met de ouders, ook wanneer er het vermoeden bestaat dat de oorzaak thuis ligt of wanneer er ook hechtingsproblemen in de thuissituatie zijn.

2.6.4 Stress

Een 'normale' mate van stress is een gezond proces in het lichaam die in deze situaties tot actie toe wordt aangezet. De hersenen zorgen dan voor de aanmaak van cortisol en adrenaline. Wanneer de stress verdwijnt, zal er een signaal in de hersenen aankomen die de aanmaak van deze stoffen dan ook weer stopt. Een baby is nog niet in staat om zijn eigen emoties te reguleren en heeft dus hulp nodig om de stress, en daarmee de aanmaak van cortisol en adrenaline, te stoppen. Wanneer er sensitief responsief op de stress signalen van de baby wordt gereageerd, zal dit het stressregulatiesysteem van de baby positief versterken. De baby slaat de informatie van dit proces en hoe erop gehandeld wordt op en zal geleidelijk naar deze ervaringen handelen. De leidsters hebben kennis van dit proces en gebruiken deze informatie om met sensitief responsief handelen de baby te laten ervaren dat hij veilig is bij Sprankel en zijn behoeftes gezien en gehoord worden. We zijn van mening dat een (jonge) baby niet voor niets signalen afgeeft: hier moet je altijd wat mee. Juist door er voor een baby te zijn wanneer dat nodig is, werk je samen aan het versterken van het vermogen om emoties te reguleren. Daarmee willen we bereiken dat het welbevinden van de baby groeit, de stress vermindert en hij op een gezonde manier leert met verschillende emoties om te gaan.

Naast het sensitief responsief reageren op signalen, hebben we ook een aantal praktische werkwijzen om stress bij baby's te beperken op de opvang. Zo slapen jonge baby's, waar dat veilig is, in de kinderwagen of hangwiegje op de groep. Zo ervaren zij dat er iemand in hun nabijheid is en wennen ze geleidelijk aan de geluiden en sfeer op de groep. We maken gebruik van draagdoeken om ook in de opvangsituatie genoeg fysiek contact te kunnen bieden en richten we drukkere overgangsmomenten zo in dat er iemand in de nabijheid van de baby's aanwezig is om meer rust te bieden.

2.6.5 Omgaan met huilen

Huilen is voor een baby zijn primaire communicatiemiddel, een signaal voor ons om te kijken naar wat de baby wil vertellen. Een eerste reactie van de leidster op het huilen van de baby is erkennen dat je hem hoort en er voor hem bent. Ook wanneer je niet meteen kunt handelen, geeft alleen al het erkennen een signaal naar de baby dat hij er niet alleen voor staat.

Met huilen uit een baby vaak een van de volgende behoeftes:

- Ongemak of een directe behoefte (slaap, honger etc.)
- Overprikkeling
- Ontwikkelingsfrustratie
- Pijn
- Enge gebeurtenis of paniek

Een baby heeft sterke behoefte aan contact, aanraking en ontladen wanneer hij huilt en we zullen een baby daarom ook niet alleen laten wanneer hij huilt. Een uitzondering hierin is bijvoorbeeld een baby dat standaard even huilt bij het in slaap vallen, maar dit doen wij in overleg met wat de baby thuis gewend is. Om adequaat op de signalen te handelen is het nodig dat we de baby goed leren kennen. Hiervoor is overleg met ouders en een zorgvuldig wenproces erg belangrijk. Ook zijn de leidsters zich bewust van het feit dat baby's verschillende type huiltjes in kan zetten voor verschillende behoeftes. Ook hiervoor is het belangrijk om een baby goed te leren kennen en actief te luisteren en kijken naar de signalen die de baby afgeeft.

2.6.6 De omgeving en spelmateriaal

Bij de indeling van onze speelruimte is rekening gehouden met het feit dat verschillende leeftijden hier gedurende de dag een fijne en veilige plek moeten hebben om te verblijven. Voor baby's geldt dat zij beschermd moeten worden tegen harde geluiden, spelende kinderen en te veel prikkels. Daarom hebben wij een aparte babytuin ingericht waarin de baby's veilig en met voldoende ruimte om zich heen kunnen spelen, ontdekken en uitrusten. De ruimte bevat verschillende zogenoemde vaststaande markers die ervoor zorgen dat jonge kinderen de ruimte overzien en zichzelf kunnen plaatsen in de ruimte. Een vaste indeling met deze vertrouwde markers zorgt ervoor dat ze zich vertrouwd voelen in de ruimte en steeds meer op ontdekking uit gaan.

In onze keuze in spelmateriaal kijken we goed naar wat bij de verschillende ontwikkelingsfasen en behoeften aansluit. Hierin maken wij ook veel gebruik van invloeden uit de visie van kinderarts en pedagoog Emmi Pikler. Materialen die de baby uitdagen om vanuit verschillende invalshoeken te ontdekken, experimenteren en te spelen. Hygiëne en veiligheid zijn op alle gebieden een prioriteit en dit is dus ook bij de inrichting van de omgeving en spel van baby's.

Deel 2 De kwaliteit

3. Het mentorschap

Elk kind in ons kindcentrum is gekoppeld aan een eigen mentor, één van de vaste leidsters. Deze mentor is verantwoordelijk voor de registratie van de ontwikkeling die het kind bij Sprankel gedurende de opvang doormaakt. Dit houdt in dat de mentor de jaarlijkse observatie d.m.v. een kindportret uitvoert en daarnaast alle overige registraties verzorgt. Hierbij valt te denken aan bijvoorbeeld de oudergesprekken of tussentijdse observaties. De mentor is voor ouders het aanspreekpunt voor het bespreken van de periodieke ontwikkeling en het welbevinden van het kind. Omdat wij een kleinschalige opvang zijn, willen wij graag de betrokkenheid met alle ouders en kinderen behouden en ons per leidster niet beperken tot de ouders en kinderen van het mentorschap. Tijdens overdrachtmomenten kunnen ouders dus ook bij elke leidster terecht voor een overdracht van de dag en voor een uitgebreider of periodiek gesprek kunnen ouders bij de mentor terecht. Na een intakegesprek wordt in het team gekeken welke leidster er aangewezen wordt als mentor van het kind. De ouders worden hier tijdens het wennen van op de hoogte gesteld. Bevindingen en observaties worden door ons altijd in teamverband tijdens de vergaderingen besproken zodat elke leidster op de hoogte is van de ontwikkeling van alle kinderen.

4. Observeren en signaleren

4.1 Het reguliere volgen en registreren van ontwikkelingen van kinderen

Voor het registreren van de ontwikkeling van kinderen wordt er gebruik gemaakt van ZiKo-Vo, een volgsysteem voor baby's en peuters dat ontwikkeld is door het Expertisecentrum Ervaringsgericht Onderwijs (Leavers *et al.*, 2008). Dit volgsysteem wordt gebruikt om het welbevinden, de betrokkenheid en de ontwikkeling te monitoren. Er is bewust voor gekozen om ook het welbevinden en de betrokkenheid mee te nemen in het registratie- en volgsysteem, omdat dit belangrijke voorwaarden zijn voor een kind om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Het volgsysteem werkt met 'kind portretten' waarin een beschrijving van de ontwikkeling van het kind kan gegeven worden. De ontwikkelingsgebieden die aan bod komen zijn: De grove motoriek, de fijne motoriek, de taalontwikkeling, het ontdekken, de sociale ontwikkeling, de verstandelijke ontwikkeling, de emotionele ontwikkeling en de zelfredzaamheid. Door een beschrijving te geven van een kind in plaats van een score, wordt er diepgaander gekeken naar een kind en zijn behoeftes. Je moet het kind echt leren kennen om een portret zorgvuldig in te kunnen vullen. Het portret wordt jaarlijks rondom de verjaardag van een kind in gevuld door de desbetreffende mentor. Naar aanleiding van dit portret worden de bevindingen en ontwikkeling van het kind met de ouders besproken door de mentor van het kind.

4.2 Het volgen en registreren van ontwikkeling van kinderen naar aanleiding van bijzondere signalen

Wanneer uit het invullen van een 'kind portret' of het gedrag van het kind signalen naar voren komen die wijzen op bijzonderheden die vragen om handelen gaat er een ander traject in. In dit traject wordt een vast stappenplan gevolgd:

- De eerste stap is het inlichten van desbetreffende ouders over de signalen die zijn waargenomen. Ouders kunnen ons voorzien in waardevolle informatie die gedrag of situaties inzichtelijker kunnen maken en een bijdrage leveren aan

het opzetten van passende begeleiding. Er wordt ouders om toestemming gevraagd wanneer er plannen zijn om individuele kinderen uitvoeriger te observeren. Zonder deze toestemming worden geen verdere stappen ondernomen.

- Daarna zullen er gerichtere observaties worden uitgevoerd om een objectief en compleet overzicht te krijgen van de situatie. Er wordt voor elke aparte situatie gezocht naar de daarbij passende observatie-instrumenten en -methoden.
- In de teambespreking wordt een plan opgezet om deze eerste observatieperiode vorm te geven en de taak aan de desbetreffende mentor toegewezen.
- Na deze periode worden de gegevens verzameld, bestudeerd en weer besproken in het teamoverleg.
- Van daaruit wordt besloten of de noodzaak er is om verdere stappen te ondernemen. Dit kan zijn in de vorm van een handelingsplan of aanpassingen in het begeleiden van het desbetreffende kind.
- Er wordt een evaluatiedatum vastgesteld wanneer de resultaten van het besproken plan worden geëvalueerd en eventueel bijgesteld.
- Zo gaat dit proces verder tot dat er geen signalen meer zijn die vragen om aangepaste begeleiding of dat de noodzaak om een andere reden komt te vervallen (bijvoorbeeld wanneer het kind de opvang verlaat of wanneer de situatie niet meer om aangepaste begeleiding vraagt).

4.3 Observeren van welbevinden

Naast het observeren van de ontwikkeling van kinderen observeren wij ook het welbevinden van het individuele kind, de gehele groep en de leidsters. Streven naar een optimaal welbevinden vinden wij bij Sprankel een even belangrijk doel als stimuleren van de ontwikkeling. Een gevoel van welbevinden zien wij als voorwaarde om je optimaal te kunnen ontwikkelen als kind of om optimaal te functioneren in je werkzaamheden als volwassene.

We maken gebruik van het instrument 'Werken aan welbevinden' (Balledux, 2005). We zetten dit een of tweemaal per jaar preventief in om een beeld te krijgen van het welbevinden en gebruiken het om uit te zoeken waar de knelpunten zijn wanneer we een signaal opvangen in de groep, bij een kind of een leidster. Het instrument is bedoeld om boven water te krijgen waar de knelpunten zijn en niet waarom die knelpunten zijn ontstaan of om oplossingen aan te dragen.

Resultaten van de uitgevoerde observaties worden in teamverband besproken. Wanneer er knelpunten zijn gesignaleerd, worden de stappen zoals beschreven in paragraaf 4.2 gevolgd. Bij het zoeken naar oplossingen of handvaten gaan wij uit van onze pedagogische visie zoals beschreven staat in deel 1 van dit pedagogisch beleidsplan.

4.4 Doorlopende ontwikkelingslijn met de basisschool en BSO

Gedurende de vier jaar dat een kind bij Sprankel op de opvang is, wordt het intensief door ons geobserveerd en begeleid. Na vier jaar hebben de leidsters dus een behoorlijk compleet beeld van hoe het kind ervoor staat qua ontwikkeling, welbevinden en de persoonlijke talenten en voorkeuren van het kind. Zoals elk jaar wordt ook rond de vierde verjaardag een kindportret ingevuld en aan ouders

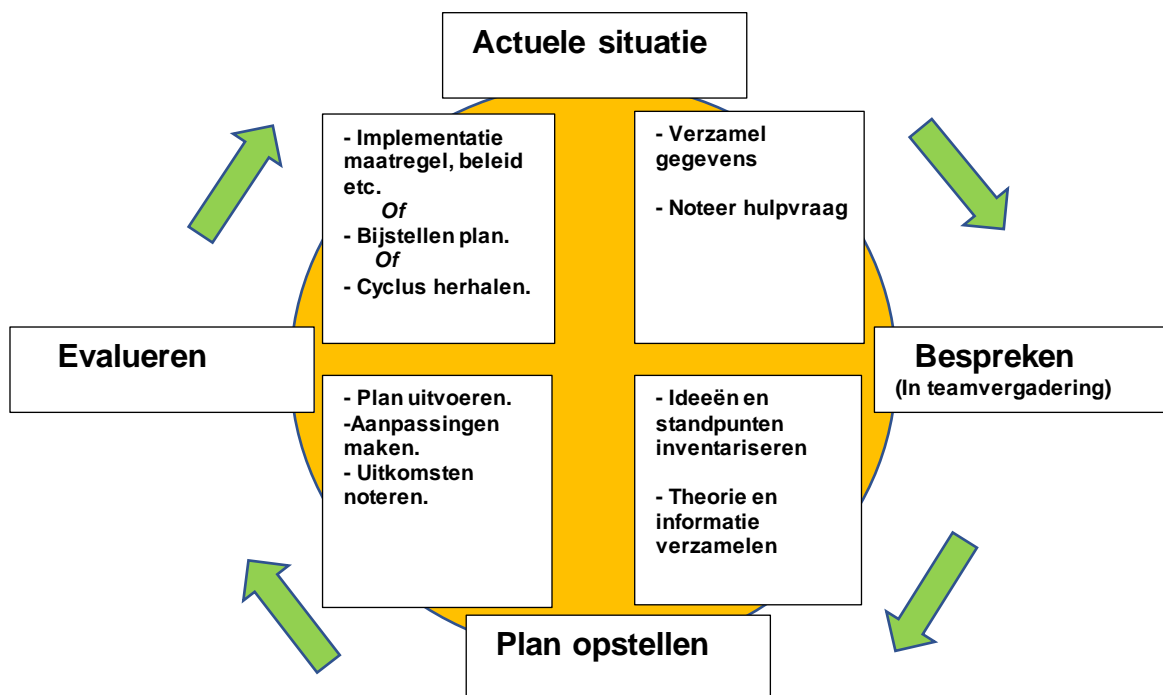
uitgereikt om daarna samen na te bespreken. Na de vierde verjaardag wordt dit portret met toestemming van de ouders overgedragen aan de basisschool waar het kind gaat starten. Op deze manier hopen wij een beschrijving van het kind mee te geven die ervoor moet zorgen dat de leerkracht een beeld heeft van het kind op het moment dat deze Sprankel verliet. Wij benadrukken wel dat er een wezenlijk verschil kan zijn tussen het kind dat zijn vertrouwde omgeving bij Sprankel verlaat en in een nieuwe en onbekende schoolomgeving terechtkomt. Hierdoor kunnen (vooral in het begin) verschillen ontstaan in het beeld dat wij van de kinderen hebben en wat de leerkracht op de basisschool ziet.

De BSO bevindt zich bij ons in hetzelfde gebouw en wij hebben dagelijks veel contact met de groep en de leidster. Hierdoor hebben we tussendoor al veel overleg over kinderen en kent de BSO-leidster de kinderen al voordat ze gaan starten op de BSO. Ook laten we kinderen op gepaste momenten al voor de definitieve overgang wennen op de BSO. Dit zorgt ervoor dat deze overgang eigenlijk altijd heel geleidelijk en natuurlijk verloopt. Ook hier wordt er met toestemming het kindportret doorgegeven en wordt ook op de BSO hetzelfde observatiesysteem gebruikt.

Wanneer een kind na zijn vierde verjaardag naar een andere BSO zal gaan, zal het portret net als bij de basisschool na toestemming van ouders aan de betreffende BSO worden overhandigd.

5. De kwaliteitscyclus van Kindcentrum Sprankel

Kwaliteitszorg is bij Kindcentrum Sprankel een dynamisch proces waarbij uitgegaan wordt van het lerend vermogen van de organisatie. Streven is om aan te blijven sluiten bij de actuele ontwikkelingen om op zo de pedagogische en structurele kwaliteit continu te blijven verbeteren. Dit proces is dus constant in ontwikkeling om zichzelf te blijven vernieuwen en verbeteren. Bij dit proces wordt het gehele team betrokken en is iedereen verantwoordelijk voor het aanpakken van knelpunten, mogelijkheden en oplossingen. Er wordt uitgegaan van de gedachte dat de mensen die er werken de mate van kwaliteit sterk beïnvloeden. Het management eindverantwoordelijk voor het vastleggen en waarborgen van het vastgestelde kwaliteitsplan. De basis van dit proces is het model dat weergegeven wordt in figuur 3. Deze cyclus wordt gevolgd bij alle signaleringen, vernieuwingen en ideeën rondom beleid, protocollen, werkwijzen et cetera.

Figuur 3 Kwaliteitscyclus Kindcentrum Sprankel

6. Scholing en ondersteuning van de beroepskrachten

6.1 Scholing van beroepskrachten

Alle pedagogisch medewerkers die bij Kindcentrum Sprankel op de groep werken zijn in het bezit van een diploma die voldoet aan de kwalificatie-eis voor pedagogisch medewerkers zoals is omschreven in de cao Kinderopvang. Daarnaast beheersen zij de Nederlandse taal minimaal op het gestelde taalniveau 3F/2B. Alle pedagogisch medewerkers voldoen ook aan de scholingseis voor het werken met 0-jarigen, zij hebben allemaal de opleiding 'Babyspecialist in de Kinderopvang' met succes afgerond. Iedere medewerker beschikt over een geldig BHV en/of kinder-EHBO diploma zodat er iedere dag van beiden minimaal één aanwezig is op de locatie. Jaarlijks wordt er gekeken naar relevante bijscholing en cursussen en het team houdt zich op de hoogte van de actualiteiten d.m.v. vakliteratuur.

6.2 Ondersteuning van beroepskrachten

Wanneer wij i.v.m. het kind-aantal, ziekte of andere werkzaamheden behoefte hebben aan extra beroepskrachten buiten ons huidige personeelsbestand nemen wij contact op met het uitzendbureau. We werken met een uitzendbureau dat voor ons beschikt over een vast bestand met beroepskrachten die door ons zijn geëvalueerd. Ons streven is om zoveel mogelijk vaste gezichten op de groep te houden en dus ook te werken met zo min mogelijk verschillende invalkrachten. Wanneer wij iemand inschakelen zullen wij ouders bij het brengen en/of halen hierover informeren. Alle

beroepskrachten die bij ons aan het werk zijn, zijn in het bezit van een geldig diploma en VOG en hebben kennis van en werken volgens onze visie en (pedagogisch) beleid.

Stagiaires en vrijwilligers die ons assisteren bij onze werkzaamheden zijn ook in het bezit van een geldig VOG en zullen tevens altijd in het gezelschap van een vaste beroepskracht zijn wanneer ze met de kinderen werken. Taken die stagiaires en/of vrijwilligers bij ons uitvoeren m.b.t. kinderen zijn:

- Assisteren bij uitstapjes.
- Kleine activiteiten in de groepsruimte zoals voorlezen.
- Toezicht houden bij grotere evenementen zoals een Sinterklaasfeest.
- Een baby de fles geven of even op schoot nemen om te betrekken bij een activiteit.
- Assisteren bij het tafelmoment en de boterhammen smeren.
- Assisteren bij een activiteit.

Bij elke activiteit geldt dat er een pedagogisch medewerker bij aanwezig is die assisteert en ingrijpt wanneer het nodig is. We gaan met regelmaat in gesprek met onze stagiaires en vrijwilligers om de samenwerking en voortgang te bespreken en eventuele aandachtspunten op te stellen. Op dit moment zijn wij geen erkend leerbedrijf. Dit betekent dat alleen zogeheten snuffelstages en maatschappelijke stages bij ons kunnen worden uitgevoerd.

Deel 3 De werkwijze

7. De groepsindeling

Wij werken met een stamgroep bestaande uit zestien kinderen van de leeftijd nul tot en met vier jaar. Gedurende de dag zullen er minimaal twee en maximaal vier pedagogisch medewerkers aanwezig zijn op de groep. Dit is afhankelijk van het aantal kinderen. Wij hanteren www.1ratio.nl beroepskracht-kind-ratio. Aan de hand van deze rekentool kan op een eenvoudige wijze berekend worden hoeveel pedagogisch medewerkers nodig zijn in verhouding tot het aantal aanwezige kinderen. Hierin wordt ook rekening gehouden met de leeftijdsopbouw van de groep. Zo mogen er minder kinderen per leidster worden opgevangen wanneer de groep bestaat uit voornamelijk jonge kinderen. De rekentool die wij gebruiken houdt hier rekening mee.

De overgang van de thuisomgeving naar de omgeving van de kinderopvang is stressvol voor een jonge baby. Het kind wordt blootgesteld aan andere geluiden en visuele prikkels, verschillende verzorgers en andere routines. Zo verandert het slaapritmeel voor het kind op de opvang; gaan slapen met andere kinderen is heel anders dan thuis. Daarom willen we een zo goed en veilig mogelijke opvang bieden voor de allerkleinsten. We proberen tot anderhalf jaar zoveel mogelijk het ritme van thuis ook op de opvang uit te voeren. Dit gebeurt in overleg met ouders, want er zijn natuurlijk wel grenzen aan wat wij kunnen bieden. Gedurende de dag hebben wij de mogelijkheid om een rustige omgeving op te zoeken wanneer prikkels op de groep te veel worden.

8. De dagindeling

We werken met een globale tijdsindeling. Dit houdt in dat we ons niet strikt vasthouden aan tijden omdat we graag willen aansluiten bij de behoefte van het kind. De dag start in principe om 7.30 uur, er is dan ruimte voor overdracht tussen ouders en pedagogisch medewerkers. Zonder tegenbericht verwachten wij de kinderen voor 9.00 uur omdat we dan met het dagprogramma willen beginnen. In de ochtend gaan we met elkaar aan tafel en wordt er gezamenlijk gezongen, een verhaal voorgelezen en fruit gegeten. Ook zullen we met de kinderen de dag doornemen. Op meerdere momenten van de dag krijgen de kinderen een schone luier en wordt er aandacht besteed aan de zindelijkheidsstraining. Kinderen mogen dan oefenen op het potje of het toilet. De vaste verschoonmomenten vinden plaats na de eetmomenten. Kinderen die al zindelijk zijn gaan al zo veel mogelijk zelfstandig naar het toilet of het potje.

We bieden activiteiten aan zowel binnen als buiten. Dit kan variëren van vrij spel tot gestructureerd spel maar ook uitstapjes horen hierbij. Wat is er nou leuker om samen naar de groenteboer te gaan om zelf je fruit te halen of bij het thema herfst zelf je kastanjes te zoeken. In de middag gaan we weer aan tafel en wordt er gezamenlijk gezongen, een verhaal voorgelezen en worden de belevenissen van de ochtend besproken tijdens het eten. Na het eten is er een rustmoment voor alle kinderen. Dit kan variëren van een middagslaapje tot je even terugtrekken op het rust bed of rustig een puzzel maken of een boekje lezen aan tafel. Gedurende de middag is er naast de activiteiten ook nog een moment waarop we de kinderen thee/water/sap aanbieden dit in combinatie met een tussendoortje. Tijdens het haalmoment

ontvangen ouders een overdracht. Bij de kinderen tot anderhalf jaar bepalen we de dagindeling in overleg met de ouders.

9. De groepsregels

Het uitgangspunt van onze groepsregels is om opvang te realiseren waarin kinderen individueel en als groep veiligheid en structuur ervaren. Hiervoor zijn een aantal basisregels nodig.

- Bij samen spelen hoort rekening houden met elkaar en elkaars grenzen. Stop (hou op), betekent gelijk stoppen.
- We helpen elkaar als het nodig is.
- Je mag zeggen wat je denkt en voelt en dit wordt gerespecteerd door kinderen en leidsters.
- Tijdens eet-, drink-, kring- en tafelmomenten zitten we niet aan elkaar.
- Na lekker spelen hoort opruimen.
- We gaan voorzichtig om met speelgoed, materialen en spullen van anderen.
- We houden het veilig. Rennen doen we buiten en elkaar pijn doen hoort niet bij spelen.

10. Drie-uurs-regeling

Gedurende de dag mag er drie uren afgeweken worden van de BKR-regel, het begeleider-kind-ratio. De voorwaarde is wel dat er minimaal de helft van het aantal benodigde begeleiders achterblijft op de groep. Bij Sprankel werken wij met het volgende standaard rooster:

- 7.30 uur start de eerste leidster.
- 8.30/9.00 uur start de tweede leidster.
- 9.30 uur start de derde leidster.
- Tussen 13.00 uur en 14.00 worden de pauzes benut.
- Eén van de leidsters is om 17.30 vrij.

Dit rooster houdt in dat er tussen de volgende tijdstippen afgeweken kan worden van de BKR-regel:

- Tussen 8.00 uur en 9.30 uur
- Tussen 13.00 uur en 14.00 uur
- Na 17.30 uur

11. Opvangmogelijkheden en extra dagdelen

11.1 Contracten

Voor de opvang bieden wij de volgende contractmogelijkheden aan:

- 51 weken opvang van 7.30 uur tot 18.00 uur
Uurprijs 2021 €8,56
- 51 weken opvang van 8.00 uur tot 17.00 uur
Uurprijs 2021 €8,56

- 40 weken opvang van 7.30 uur tot 18.00 uur
Uurprijs 2021 €9,09
Geen opvang tijdens wettelijke schoolvakanties
- Flexibel contract
Per maand geven ouders de gewenste opvang voor de daaropvolgende maand door.
Er geldt een minimale afname van 535,5 uren per jaar (10,5 uur per week)
Minimale afname van 5,5 aaneengesloten uren per dag (één dagdeel)

Bij de standaardcontracten is uitgegaan van 51 weken om zo de sluitingsdagen van een jaar te compenseren.

11.2 Extra afname uren, dagen en/of dagdelen

Wanneer er buiten de contracturen extra opvang nodig is kan dit worden aangevraagd. Dit geldt zowel voor extra dagen of dagdelen als voor extra uren op de dag zelf die buiten het contract vallen. Voor extra dagen of dagdelen geldt het uurtarief van het huidige contract. Voor verlengde opvang op de dag zelf dat buiten het contract valt, geldt een tarief van €4,12 per half uur. Wanneer er ruimte op de groep is wordt de aanvraag goedgekeurd en ingepland in Bitcare. Deze kan tot twee weken voor aanvang van de extra opvang kosteloos worden geannuleerd. Indien dit binnen de twee weken voor de opvang gebeurt, wordt deze wel gefactureerd of verrekend met de aangevraagde ruildag.

11.3 Ziekte en verlof

Wanneer een kind wegens ziekte of verlof een dag niet naar de opvang komt, wordt dit verwerkt in Bitcare. Omdat deze dag wel gefactureerd wordt, bieden wij ouders de mogelijkheid om deze binnen het kalenderjaar kosteloos in te zetten op een ander moment als extra dag. De voorwaarde hierbij is wel dat er op die dag een plek vrij is op de groep.

12. Activiteiten

In ons activiteitenaanbod houden wij rekening met de belevingswereld en de ontwikkeling van de kinderen. Dit betekent dat wij niet werken met vaste thema's, maar kijken waar de groep en de individuele kinderen behoefte aan hebben. Jonge kinderen leven in het nu en hier houden wij rekening mee door mee te gaan met de seizoenen en mijlpalen die zich in hun leven voordoen. In activiteiten zorgen we ervoor dat er wordt aangesloten bij de verschillende leeftijden en ontwikkelingsniveaus van kinderen. Dit kan zijn door een activiteit op verschillende manieren aan te bieden, maar ook door bepaalde kinderen bijvoorbeeld wat meer verdieping aan te bieden.

Wij bieden kinderen op bepaalde momenten gestructureerde groeps- of individuele activiteiten aan, maar de focus ligt op vrij spelen in een aangeboden spelomgeving. Jonge kinderen vinden het vaak nog lastig om taakgericht of een langere tijd gefocust met een activiteit bezig te zijn. Ze leren en ervaren veel meer vanuit hun eigen interesses en op hun eigen momenten. Daarom kijken wij heel bewust naar het

creëren van een uitdagende omgeving waar alle kinderen op hun eigen manier samen of alleen kunnen spelen, ontdekken en ervaren. De rol van de pedagogisch medewerker ligt meer bij het creëren van deze mogelijkheden en het zien van kansen om kinderen te prikkelen en stimuleren tijdens het spel. De aandacht gaat dan vooral uit naar het samen leren spelen en het ervaren met je hoofd, hart en handen. Wanneer we wel de meer taakgerichte activiteiten doen, bijvoorbeeld een knutsel maken of een kringspelletje, ligt de focus op het proces die de kinderen doormaken en niet het product waarmee de kinderen eindigen.

Wanneer kinderen voor een activiteit de stamgroep verlaten zorgen wij ervoor dat er voldoende pedagogisch medewerkers de kinderen vergezellen, maar ook dat er voldoende pedagogisch medewerkers achterblijven bij de kinderen die niet mee doen. Uitgangspunt hierbij is voor ons het leidster-kind ratio. Wanneer kinderen de locatie verlaten voor een activiteit werken wij volgens ons protocol uitstapjes. Deze is in te zien op onze locatie en ontvangen alle medewerkers ook digitaal. Ouders worden door middel van Bitcare ingelicht over het uitstapje en de bestemming en hebben allemaal een toestemmingsformulier ingevuld waarin ze aan hebben gegeven of hun kind wel of niet aan bepaalde activiteiten mee mag doen.

13. Wennen bij Sprankel

De overgang naar een kinderdagverblijf kan voor kinderen, maar ook ouders, een grote verandering zijn. Ieder kind of ouder ervaart dit verschillend, maar voor iedereen geldt dat het fijn is als dit geleidelijk gebeurt en zorgvuldig begeleid wordt. Voor een jong kind is vooral het gevoel van veiligheid van groot belang, onze prioriteit ligt hier dus ook vooral tijdens het wennen. Bij ouders kan de zorg van een kind geleidelijk uit handen geven samengaan met emotionele gevoelens en spanning, hier zijn wij ons dan ook van bewust.

Bij Sprankel vinden wij het belangrijk dat kinderen en hun ouders passend kunnen wennen voor aanvang van de reguliere opvang. In een intakegesprek wordt met ouders besproken wat wij kunnen bieden en wat zou passen bij het kind en hun eigen wensen. Wel hanteren we globale afspraken die we beschrijven in ons wenbeleid. Naast deze richtlijnen is nog voldoende ruimte om een persoonlijke invulling te geven aan het wenproces.

Vaste richtlijnen die wij hanteren in ons wenbeleid zijn:

- Tijdens het intakegesprek worden alle gegevens van ouders en kinderen genoteerd. Deze worden voor de wenaafspraak genoteerd in het Bitcare systeem. Op deze manier hebben wij ook tijdens het wennen alle noodzakelijke gegevens van ouders en kinderen in ons systeem.
- In principe staat voor wennen één dagdeel. Dit kan in de ochtend van +/- 10.00 uur tot +/- 12.30 uur en in de middag van +/- 13.30 uur tot +/- 16.30 uur. Doordat we de wentijden buiten de drukke overdrachtsmomenten ('s morgens, tussen de middag en aan het einde van de middag) hebben gepland, blijft er voldoende tijd en rust over voor een uitgebreide overdracht voor en na het wennen. Wanneer dit nodig is kan het wenproces worden verlengd tot maximaal drie dagdelen.
- Ouders zijn vrij om gedurende het wendagdeel contact met ons op te nemen. Dit kan telefonisch, maar mag ook d.m.v. de Bitcare app. Alvorens

het wennen zijn ouders uitgenodigd om zich aan te melden voor dit registratiesysteem. Ze kunnen dan op de mobiele telefoon of via de website direct het kinddossier van hun kind inzien en op de hoogte blijven van belangrijke gebeurtenissen van die dag.

Wanneer dit in de praktijk wenselijk blijkt te zijn kunnen ouders ook (gedeeltelijk) bij het wennen blijven. Wel wordt er door ons benadrukt dat het voor het wenproces wenselijk is dat het kind ook een moment zonder ouder(s) op de opvang verblijft. De bedoeling is namelijk om het kind te laten wennen aan de overstap en bij de echte ervaring hoort het er straks bij dat ouders (even) weg gaan.

- Voor het inplannen van het wendagdeel wordt er altijd het leidster-kind ratio van de overheid gehanteerd, www.1ratio.nl. Het inplannen van een dagdeel kan dus alleen als er plek is op de groep.
- De wen-afspraken worden schriftelijk vastgelegd op het intakeformulier en door ouders ondertekend.

Het wennen van een kind aan de opvang is natuurlijk niet klaar met één dagdeel, dit wennen is een proces waar wij ongeveer zes tot negen weken voor uit trekken. In deze periode hebben we aandacht voor de volgende punten:

- De mentor van het kind is in hoofdlijnen verantwoordelijk voor het begeleiden van de startperiode op de opvang. Dit uit zich zowel in de begeleiding van het kind als in het contact met ouders.
- Er wordt aan alle leidsters gewend, niet alleen aan de mentor. Het is voor een kind niet wenselijk om zich alleen te hechten aan de mentor omdat de samenstelling van leidsters per dag of per activiteit kan verschillen.
- Kinderen leren gelijk de groepsregels en krijgen niet eerst een uitzonderingspositie. Hoewel het verleidelijk kan zijn om een kind die nog moet wennen niet alle regels te laten volgen, leert de praktijk dat het voor het kind, de leidsters en de groep niet wenselijk is om deze privileges later weer af te leren.
- Leidsters zijn eerlijk en open naar ouders over hoe het gaat. Het kan ook voor ouders een spannende periode zijn, de start op de opvang. Het is niet altijd fijn om te vertellen wanneer dit dan niet gaat zoals gehoopt werd. Toch blijft het belangrijk om hier open over te blijven en realistisch te zijn in verwachtingen van ouders en van de opvang. Op deze manier kun je samen overleggen over de aanpak en kan er op tijd worden bijgestuurd wanneer er een andere aanpak vereist is.
- Uitgezonderd van baby's hanteren wij een eerste wenperiode van zes weken. Hierin werken wij naar het punt dat het kind volledig mee kan draaien met het dagritme en de groepsregels. Wanneer er rond de vierde week signalen zijn dat dit niet haalbaar is in zes weken, wordt de wenperiode verlengd tot negen weken. Indien er na negen weken geconstateerd wordt dat er nog steeds knelpunten zijn op welk vlak dan ook, dan wordt er een specifiek plan opgezet volgens de stappen die terug te vinden zijn in paragraaf 4.2. *Het volgen en registreren van ontwikkeling van kinderen naar aanleiding van bijzondere signalen* in het onderdeel Kwaliteit van dit pedagogisch beleidsplan.

14. Holistische visie

Holistisch wil zeggen dat alles met elkaar is verbonden, totaalervaringen. Voelen, ervaren, leren, spelen, praten, samen dingen doen, fantasie, denken gaan bij kinderen samen. Voor onze werkwijze betekent dit rekening houden met en inspelen op de natuurlijke gang van zaken. Een holistische benadering bevordert bewustwording. Een activiteit heeft bij ons meerdere lagen. Zo gaan we niet alleen tekenen maar hoort daar bijvoorbeeld een boek of muziekstuk bij. Naar aanleiding daarvan wordt er getekend. Op deze manier geven we kinderen de kans een onderwerp van meerdere invalshoeken te ervaren en door herhaling wordt de ontwikkeling nog eens extra gestimuleerd. De holistische benadering betekent in de praktijk dat we veel op de seizoenen en de belevenissen van kinderen inspelen. Dit zijn de zaken die ze op die leeftijd bewust meemaken, dit zien ze, dit maken zij zelf mee. Voor onze werkwijze betekent dit dat we geen vaste thema's hebben maar kijken wat er in de groep speelt

15. Het streven naar een ecologische, biologische, duurzame bedrijfsvoering

Ons voedingsbeleid is samengesteld in overleg met een voedingsdeskundige. We blijven op de hoogte van actuele ontwikkelingen door contacten met verschillende voedingsdeskundigen. Het uitgangspunt van ons voedingsaanbod is dat de basis biologisch en verantwoord is. Onze voedingsmiddelen zijn dus waar mogelijk van biologische aard en voorzien van zo min mogelijk suiker of schadelijke vetten en/of toevoegingen. Omdat dit onze basis is vinden we het te verantwoorden om op sommige momenten eens te genieten van iets minder verantwoorde voeding. Te denken valt aan een ijsje tijdens een uitstapje of een stukje oliebol bij oud & nieuw. We houden we hier altijd rekening met voor kinderen verantwoorde porties en moet het bij incidentele momenten blijven.

16. Bitcare

Ouders laten hun kind in vertrouwen achter bij het kinderdagverblijf, maar willen wel graag weten wat hun kind heeft beleefd. Via de gratis Bitcare app voor Apple en Android of via de website kunnen ouders elk gewenst moment van de dag zien wat hun kind meemaakt in de kinderopvang. Hierdoor zijn ze altijd op de hoogte en hoeven ouders geen enkel belangrijk moment in het leven van hun kind te missen! Via Bitcare kan men berichten achterlaten voor de pedagogisch medewerkers. Ook is het mogelijk om verlofaanvragen, ziekmeldingen en ruilaanvragen via de Bitcare app of de website door te geven.

Met de Ipad op de groep kunnen makkelijk en snel foto's gemaakt worden van de kinderen. Ouders kunnen deze foto's bekijken en downloaden via de Bitcare app of website. Hierdoor kunnen alle leuke momenten worden vastgelegd en gelijk gedeeld worden met ouders! Wanneer ouders hinder ondervinden met het gebruik van Bitcare kunnen zij ook zelf contact opnemen met de helpdesk. Medewerkers van Bitcare helpen dan gelijk persoonlijk bij het verhelpen van problemen.